

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo@mmm.fi

Asia: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

MTK-Varsinais-Suomi ry kiittää mahdollisuudesta lausua eläinten hyvinvointia koskevaan lakiesitykseen ja haluaa tuoda esiin seuraavaa:

Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

Kotimainen eläintuotanto on merkittävä maaseudun elinvoimaisuudelle ja monimuotoisuuden ylläpidolle kaikkialla Suomessa alueiden tuotantosuuntaeroista huolimatta. Jatkuva muutos on haastanut alaa, mutta maatiloilla on pystytty pitämään kiinni kansainvälisestäkin vertailtuna korkeista hyvinvointikriteereistä, osin jopa kannattavuuden kustannuksella. Selvää on, että kotieläintuotannossa tulee huomioida eläinten hyvinvointi, jonka ylläpito edellyttää toiminnan taloudellista kannattavuutta. Toteamme lain eläinten hyvinvoinnista olevan yksi merkittävimmistä tuotantoa ohjaavista tekijöistä kotieläintuottajan näkökulmasta. Lainsäädännön tulee mahdollistaa kestävä ja eettinen tuotanto niin, että kotimainen tuotanto voi jatkossakin olla kilpailukykyinen ja tehokas. Lainsäädännöllä ei saa näivettää kotimaista tuotantoa ja siten ohjata kulutusta tuontituotteisiin, pikemminkin tulisi pyrkiä edellyttämään tuotavilta tuotteilta samoja tuotantokriteerejä. Kannattavan ja eettisen tuotannon näkökulmasta nyt lausunnolla oleva luonnos on isoilta osin tarkoituksenmukainen ja siten tavoitteiltaan kannatettava. Tiloilla päätökset tehdään pitkäksi ajaksi ja alaan kohdistuvien vaatimusten ennakoitavuus tuo varmuutta. Toimintaa ohjaavien lakien selkeys ja alan erityispiirteiden tunnistus kannustaa investoimaan eläinten hyvinvointia edistävään tuotantoon kannattavuuskriisin aikana.

MTK-Varsinais-Suomi korostaa huomiossaan alla olevia kohtia:

Karjuporsaiden kirurgisen kastration kieltäminen on ajankohdallisesti väärä, sillä vielä ei ole tarpeeksi tietoa vaihtoehtoisista menetelmistä. Kastratiovaihtoehtojen ja/tai kastroimattomien sikojen lihan jatkokäytön (teollisuus) selvittely tulee tehdä ennen lainsäädännöllisiä päätöksiä. Parhaaseen tulokseen päästäneen vapaaehtoisten laatujärjestelmien kautta, jolloin voidaan kuunnella koko toimialaa sekä markkinoita.

Eläinten hyvinvoinnille on oleellista sairaanhoito. Eläinlääkäripalvelut tuotantoeläimille tulee säilyttää kohtuullisesti saavutettavina ja kohtuullisen hintaisina kaikkialla Suomessa kaikkina vuorokauden aikoina, palvelutaso ei saa laskea nykyisestä. Kuntia ja alueita tulee kannusta virkojen säilyttämiseen.

Kannatamme MTK ry:n lausunnossaan esittämää vaatimusta monijäsenenisen lautakunnan perustamisesta tulkintojen yhtenäistämiseksi eri valvonnoissa ja tarkastuksissa. Tämä parantaisi osapuolten oikeusturvaa sekä tasapuolistaisi yrittäjien kohtelua ristiriitatapauksissa.

Yksityiskohtaiset kommentit

Edellä mainittujen huomioiden lisäksi yleisiä näkökohtia seuraaviin pykäliin:

1 luku, yleiset säädökset

5§ määritelmät, kohta 9) pitopaikka

Pitopaikan (tilapäinen vrt. pysyvä) määrittely tulee olla selkeä, jotta valvontatilanteissa ei tule turhaa epäselvyyttä (ulkkokasvatus, erilaiset luonnonhoitokohteet ja eläinten siirtely).

2 luku, yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä

6§ lain yleiset periaatteet

Eläintiloihin tai laitumille tunkeutuminen ilman viranomaisvaltuutta tulee määrittää eläinsuojelurikokseksi. Lajityypillistä käytöstä tietämättömät ja odottamattomina vuorokaudenaikoina tuotantotiloihin luvatta menevät henkilöt aiheuttavat eläintautiriskin lisäksi eläinsuojassa stressiä ja potentiaalisia vaaratilanteita eläinten käyttäytyessä yllättävästi. Valtaosa kasvatettavista eläimistä on pakoeläimiä, jolloin jo pelkkä pelästys saattaa pahimmillaan aiheuttaa eläimen kuoleman shokin seurauksena (siipikarja erityisesti).

3 luku, eläinten kohtelu

13§ kielletty kohtelu

Missään tilanteessa eläinten kohtuuttoman kova käsittely ja asiaton kohtelu ei ole hyväksyttävää. Eläinten hoitoon liittyvissä tilanteissa voi kuitenkin tulla tarve eläimen oman terveydentilan edistämiseksi (hoitotoimenpiteet, lääkintä, poikasten pelastaminen aggressiiviselta emältä) toimia voimakeinoin. Eläintenhoitajien tulee voida toimia turvallisesti. Vahvat otteet eläinten käsittelyssä yleensä turvaavat tilanteen rauhallisuuden. Otteet ja apukeinot tulee suhteuttaa eläimen kokoon ja lajiin, eivätkä ne saa olla missään tilanteessa tarkoituksellista väkivaltaa.

16§ toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

Kivunlievitys on tietyissä toimenpiteissä tarpeen eläimen hyvinvoinnin edistäjänä. Kivunlievityksen osaamisvaade tulee määrittellä yhteistyössä tuottajasektorin kanssa valtioneuvoston asetustasolle.

4 luku, eläinten hoito

20§ hoidon yleiset vaatimukset

Kotieläintuotannon kannattavuuden lähtökohta on eläinten kunnollinen ja osaava hoito, jonka määrittely on haastavaa havaintojen ollessa subjektiivisia (esimerkiksi eläinten likaisuus). Hoitoa koskevat määritelmät olisi hyvä käydä läpi yleisosiossa esitetyn lautakunnan kanssa.

21§ ruokinta ja juotto

Eläinten vedentarve vaihtelee iästä, tuotantovaiheesta ja myös eläinlajista riippuen. Nuorten eläinten nestetarve katetaan pääosin luonnon mukaisesti imemällä. Veden tulee olla pääsääntöisesti aina saatavilla, mutta perustelluista syistä veden saanti on voitava katkaista, mikäli se ei aiheuta merkittävää haittaa eläimen hyvinvoinnille. Tämä poikkeus on sallittava laki- ja asetustasolla.

Siipikarjalle tulee jatkossakin sallia pimeään jakson aikainen vedenkatkaisu. Huomattava on, että putkistossa on tällöinkin saatavana vettä yksittäisten eläinten tarpeeseen.

5 luku, eläinten pitopaikka

37§ pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Riittävät siirtymäajat porsitushäkkien ja parsinavetoiden kieltoon mahdollistavat kotieläintuotannon jatkuvuuden, samalla uusien ja vanhojen rakenteiden rinnakkaiskäyttö edistää osaltaan eläinten hyvinvointia.

11 luku, valvonta

82§ asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Valvontatilanteissa eläinten omistajalla on oltava oikeus pyytää tarkastukseen/valvontaan mukaan oma avustaja/todistaja. Valvontatilanteessa tulee antaa kohtuullinen aika avustajan mukaan saamiselle.

83§ tarkastelumenettely ja asianosaisen kuuleminen

Eläimen omistajaa tulee kuulla aina eläinvalvonnan ollessa kyseessä, vaikka hän ei olisikaan valvontatilanteessa läsnä. Eläinvalvontaa tulee siirtää ajankohtaan, jolloin omistajaa on mahdollista kuulla, mikäli eläinten hyvinvointi ei oleellisesti heikkene.

86§ broilereiden ja sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamalla

Toistaiseksi ei ole käytettävissä laaja-alaista tieteellistä näyttöä sikojen jalkapohja-arvioiden käyttökelpoisuudesta hyvinvoinnin mittarina vrt. broilerit. Indikaattoria tulee selvittää ennen sen kirjaamista lakiin. Elinkeinon edustajien kuuleminen yhdessä muiden alan asiantuntijoiden kanssa ja raja-arvojen yhteinen määrittely on kaikkien oikeusturvan mukaista. Valmistelussa tulee huomioida myös tuottajasta riippumattomat tekijät suhteessa indikaattoriin.

90§ virka-apu

Virka-apupyynnöiden tulee olla viranomaisten välisiä selkeyden vuoksi. Virka-apuvelvollisuuden laajentaminen myös 82§ tarkoittamalle avustajalle koskisi tilanteita, joissa avustaja toimii yhdessä viranomaisen kanssa (virka-apupyynnö viranomaisten kesken).

12 luku, hallinnolliset pakkokeinot

98§ eläimen myyminen, muu luovuttaminen ja lopettaminen

Viranomaisten toimesta tapahtuvan lopetuksen tulee olla äärimmäinen pakkokeino, jota käytetään vain ja ainoastaan eläinten päästämiseksi kärsimyksistä. Terveiden, toipuvien ja kenties myyntikuntoisten, eläinten lopetusta samassa yhteydessä tulee välttää viimeiseen asti.

15 luku, erinäiset säännökset

114§ perittävät maksut

Uusintatarkastuskäynnistä ei tule periä maksua, mikäli aiemmalla käynnillä havaitut puutteet on korjattu. Maksu voitaisiin periä vasta seuraavasta, ns. uusintatarkastuskäynnistä. Tässä kannattanee hyödyntää valvojasta valmentajaksi ajattelua. Eläinten oloihin valvontamaksuilla ei ole merkittävää vaikutusta.

121§-122§ siirtymäsäännökset

Siirtymäajan kirjausten tulee varmistaa mahdollisuus pitopaikkojen korjaamisen ja kunnostamisen tarkoituksenmukaisiksi. Pitopaikkojen laajentaminen tulee toteuttaa lainsäädännön puitteissa ja tiettyjen osastojen ja eläinsuojan osien määrittely on syytä tehdä tarkasti. Yhteisen näkemyksen löytämiseksi tulee asetuksin annettavat tarkemmat säädökset esim. emakoiden porsitushäkeissä pidosta valmistella yhteistyössä elinkeinon edustajien kanssa.

MTK-Varsinais-Suomi ry yhtyy tämän lausunnon lisäksi MTK ry:n lausuntoon ja pyytää huomioimaan siinä esitetyt laajemmat kokonaisuudet.

Raisiossa 14.1.2022

Ari-Pekka Kirjonen
puheenjohtaja

Terhi Löfstedt
aluepäällikkö

Lisätietoja

aluepäällikkö Terhi Löfstedt, p. 0400 294 123
toiminnanjohtaja Paavo Myllymäki, p. 040 582 8261